

Θέματα Ιστορίας Γενικής Παιδείας Β' Λυκείου 1999

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Θέμα Α.1

ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

A.1.1. Να γράψετε στο τετράδιο σας τη λέξη που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Η Γαλλική Επανάσταση ήταν:

- α) αριστοκρατική.
- β) αστική.
- γ) αγροτική.
- δ) εργατική.

(Μονάδες 2)

Να αιτιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας.

(Μονάδες 5)

A.1.2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

Κατά τη Γαλλική Επανάσταση:

- α) Δόθηκε στις γυναίκες το δικαίωμα να ψηφίζουν.
- β) Ο στρατός έγινε μισθοφορικός.
- γ) Χωρίστηκε η Εκκλησία από το Κράτος.
- δ) Οι εργάτες δεν είχαν το δικαίωμα να συνεταιρίζονται.
- ε) Καταργήθηκε η απολυταρχία.
- στ) Διατηρήθηκαν τα προνόμια των ευγενών.

(Μονάδες 6)

A.1.3. Να γράψετε στο τετράδιο σας ολογράφως τα στοιχεία της πρώτης στήλης και δίπλα τους αριθμούς των προτάσεων που αντιστοιχούν στο κάθε στοιχείο.

α. Ο κλήρος	1. Περιελάμβανε τους μεγαλοαστους 2. Είχε ως κύριο εισόδημα την εισπραξη των φεουδαρχικών δικαιωμάτων. 3. Αποτελούσε το 0,5% του πληθυσμού.
β. Η τάξη των ευγενών	4. Επιβαρυνόταν με το σύνολο των φόρων. 5. Έλεγχε την εκπαίδευση.
γ. Η τρίτη τάξη	6. Αντλούσε δύναμη από κληρονομικούς τίτλους.

(Μονάδες 6)

- A.1.4.** Να απαντήσετε στην ακόλουθη ερώτηση:
Ποιες ουσιαστικές αλλαγές επέφερε η Γαλλική Επανάσταση στον τομέα της παιδείας;

(Μονάδες 6)

Θέμα A.2

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΟΘΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- A.2.1.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Μεγάλη Ιδέα
- β. Χάτι Χουμαγιούν
- γ. Αλληλοδιδασκτική μέθοδος

(Μονάδες 9)

- A.2.2.** Να τεκμηριώσετε με συγκεκριμένα στοιχεία το περιεχόμενο της ακόλουθης φράσης:

“Στα χρόνια του Καποδίστρια η Αίγινα αναδείχθηκε σε εκπαιδευτικό κέντρο”.

(Μονάδες 5)

- A.2.3.** Να απαντήσετε στην ακόλουθη ερώτηση:

Ποια στοιχεία καθιστούν το Σύνταγμα του 1844 συντηρητικό;

(Μονάδες 8)

- A.2.4.** Να γράψετε στο τετράδιο σας τη σωστή απάντηση.

Η Ελλάδα αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά ως ανεξάρτητο κράτος με:

- α. Τη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης 1832.
- β. Το πρωτόκολλο της Πετρούπολης 1826.
- γ. Την Ιουλιανή σύμβαση 1827.
- δ. Το πρωτόκολλο του Λονδίνου 1830.

(Μονάδες 3)

Θέμα B.1

Η ΑΦΥΠΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

- B.1.1.** Διαβάστε προσεκτικά τα κείμενα που ακολουθούν:

Διατί να μην στρέψωμεν και μίαν φοράν τους οφθαλμούς μας εις τα απελθόντα, δια να καταλάβωμεν ευκολότερα και τα μέλλοντα; Ποίος αγνοεί, ότι ο κύριος στοχασμός των αλλογενών δυναστών (ξένων μοναρχών) είναι εις το να προσπαθήσουν να κάμουν το ίδιον των όφελος με την ζημίαν των άλλων;

Και ποιος στοχαστικός άνθρωπος ημπορεί να πιστεύση, ότι όποιος από τους αλλογενείς δυνάστας ήθελε κατατροπώσει τον οθωμανόν, ήθελε μας αφήσει ελευθέρους; Ω, απάτη επιζήμιος!

Ανωνύμου, Ελλην. Νομαρχία (εκδ. Βαλέτα), σελ. 198.

Η Ευρώπη προσηλώνουσα τους οφθαλμούς της εις ημάς, απορεί δια την ακινησίαν μας. Ας αντηχήσωσι λοιπόν όλα τα όρη της Ελλάδος από τον ήχον της πολεμικής μας σάλπιγγας και οι κοιλάδες από την τρομεράν κλαγγήν των αρμάτων μας. Η Ευρώπη θέλει θαυμάσει τας ανδραγαθίας μας, οι δε τύραννοι ημών, τρέμοντες και ωχροί θέλουσι φύγει απεμπροσθέν

μας. Οι φωτισμένοι λαοί της Ευρώπης ενασχολούνται εις την αποκατάστασιν της ίδιας ευδαιμονίας και πλήρεις ευγνωμοσύνης διά τας προς αυτούς των προπατόρων ευεργεσίας επιθυμούσι την ελευθερίαν της Ελλάδος.

Ημείς φαινόμενοι άξιοι της προπατορικής αρετής και του παρόντος αιώνας, είμεθα ευέλπιδες να επιτύχωμεν την υπεράσπισιν των δικαίων αυτών και βοήθειαν. Πολλοί εκ τούτων φιλελεύθεροι θέλουσιν έλθει δια να συναγωνισθώσι με ημάς.

Απόσπασμα από την προκήρυξη του Αλέξανδρου Υψηλάντη «Μάχου υπέρ πίστεως και Πατρίδος».

α. Ποια διαφορά θέσεων διαπιστώνετε ανάμεσα στα δύο κείμενα;
(Μονάδες 5)

β. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να σχολιάσετε τις απόψεις των δύο συγγραφέων σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του φιλελληνικού κινήματος και την πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση.

(Μονάδες 15)

B.1.2. ΠΡΟΕΣΤΟΙ (Ή ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΣ Ή ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΔΕΣ)

Να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

α. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά αυτής της κοινωνικής ομάδας;
(Μονάδες 5)

β. Ποια ήταν η στάση που κράτησαν οι προεστοί απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση και ποια θέση προσδοκούσαν να έχουν σε ένα μελλοντικό ανεξάρτητο κράτος;

(Μονάδες 10)

Θέμα Β.2

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Παρατηρώντας προσεκτικά τον παρακάτω πίνακα και με βάση τις γνώσεις σας, να εξηγήσετε τη διαφορά ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες ως προς την ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου στα μέσα του 19ου αιώνα.

Χώρες	1840	1860
Γερμανία	549	11.237
Αυστροουγγαρία	144	4524
Βέλγιο	365	1.728
Κίνα	-	-
Ισπανία	-	1.915
Γαλλία	579	9.466
Αγγλία	1.349	16.792
Ινδία (και Πακιστάν)	-	1352
Ιταλία	21	1803
Ιαπωνία	-	-
Ρωσία	25	1.593
Ε.Π.Α.	4.540	49.310

Η ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου (σε χιλιόμετρα)

(Μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1

ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

A.1.1. Η Γαλλική Επανάσταση ήταν: αστική (β).

Να αιτιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας: σελ 53-54: «Η Γαλλική Επανάσταση είναι η πιο ριζοσπαστική αστική επανάσταση ... το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι παρέμεινε περιορισμένο και μόνο για άνδρες».

A.1.2. Κατά τη Γαλλική Επανάσταση:

- α) Λ
- β) Λ
- γ) Σ
- δ) Σ
- ε) Σ
- στ) Λ

A.1.3.

- α) Ο κλήρος: 3,5.
- β) Η τάξη των ευγενών: 2,6.
- γ) Η τρίτη τάξη: 1,4.

A.1.4. Σελ. 53: «Στον τομέα της μόρφωσης ... το Ινστιτούτο της Γαλλίας».

A.2

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΟΘΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

A.2.1.

- α)** Σελ. 260: «Η ανάπτυξη της Μεγάλης Ιδέας ήταν αποτέλεσμα ... που ήταν απογυμνωμένος από κάθε ρεαλιστικό πνεύμα».
- β)** Σελ. 268-269: «Μετά τη συνθήκη των Παρισίων ... φοίτηση, σε ανώτερα ιδρύματα».
- γ)** Στα αλληλοδιδασκτικά σχολεία εφαρμόζεται η αλληλοδιδασκτική μέθοδος. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο οι πιο προχωρημένοι μαθητές διδάσκουν τους πιο αδύνατους μαθητές (σελ. 329).

A.2.2. Σελ. 138-139: «Τον Οκτώβριο του 1828 ιδρύει (ο Καποδίστριας) το Ορφανοτροφείο της Αίγινας ... ανώτερες σπουδές».

A.2.3. Σελ. 264, 266: «Το Σύνταγμα ψηφίστηκε ... η δικαιοσύνη απορρέει από το βασιλιά».

A.2.4. Η σωστή απάντηση είναι η δ.

B.1

Η ΑΦΥΠΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

B1.1

α) Στο κείμενο του Ανωνύμου, συγγραφέα της *Ελληνικής Νομαρχίας*, εκφράζεται δυσπιστία ως προς τις προθέσεις των ξένων για τους Έλληνες, μια και θεωρεί ότι οι Έλληνες οφείλουν μόνοι να διεκδικήσουν την ελευθερία τους. Αντίθετα, στο απόσπασμα από την προκήρυξη του Αλ. Υψηλάντη «Μάχου υπέρ πίστεως και Πατρίδος» φαίνεται η προσδοκία για εξωτερική βοήθεια στον αγώνα των Ελλήνων με πιθανότερη χώρα προέλευσης τη Ρωσία (χώρα ομόδοξη με την Ελλάδα).

β) Ο Ανώνυμος υποστηρίζει τις απόψεις αυτές, διότι στις αρχές του 19ου αιώνα είχε επικρατήσει η άποψη ότι οι Έλληνες μπορούσαν και όφειλαν να διεκδικήσουν την ελευθερία μόνοι τους (σελ. 124).

Ο Αλ. Υψηλάντης φαίνεται να υπολογίζει στην ύπαρξη και ανάπτυξη του φιλελληνικού κλίματος και προσδοκά εξωτερική βοήθεια ή ελπίζει και στη διάσπαση της Ιερής Συμμαχίας (σελ. 75-78).

Ο φιλελληνισμός υπήρξε ανεπίσημος φορέας εξωτερικής πολιτικής. Οι μορφές που έλαβε, οι λόγοι για τους οποίους αναπτύχθηκε παρά τα περιστατικά τυχοδιωκτισμού που εμφανίστηκαν ή τις αδυναμίες των Ελλήνων για οργανωμένη αξιοποίηση των Φιλελλήνων, βοήθησαν τον Αγώνα κυρίως σε δύο σημεία: στην οικονομική ενίσχυση του Αγώνα και στην κινητοποίηση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης που κατέληγε σε ενίσχυση διπλωματική (σελ 120,122,123).

Το ευρωπαϊκό πολιτικό κλίμα ήταν αρνητικό για κάθε επαναστατικό κίνημα και την Ελληνική Επανάσταση (σελ. 117).

Ο Υψηλάντης ήλπιζε στη βοήθεια της Ρωσίας αλλά και στη μεταστροφή της στάσης της Ευρώπης προς την Ελληνική Επανάσταση (σελ. 123-124).

B.1.2 ΠΡΟΕΣΤΟΙ (Ή ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΣ Ή ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΔΕΣ)

α. Σελ. 64 : «Διοικούσαν ... κληρονομικά».

β. Σελ. 68: «Όσες πάλι κοινωνικές ομάδες ... προσωπικά συμφέροντα από τα εθνικά αισθήματα».

Σελ 74: «Οι συντηρητικοί ... την αναγκαία πείρα».

B.2

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η διαφορά που εμφανίζεται στις ευρωπαϊκές χώρες ως προς την ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου στα μέσα του 19ου αιώνα οφείλεται στους διαφορετικούς ρυθμούς εκβιομηχάνισης.

Σελ 151-152: Η Ευρώπη εκβιομηχανίζεται.

Αγγλία - Ηπειρωτική Ευρώπη - Αν. Ευρώπη.